

Бугайко Ю. О.,
аспірант кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ

ЛІНГВІСТИЧНА ЕКСПЕРТИЗА ЯК СПОСІБ ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІОГЕННИХ ФАКТОРІВ У ПРОЄКТАХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

Анотація. У тезах розглянуто особливості здійснення лінгвістичної експертизи під час виявлення корупціогенних факторів у проєктах нормативно-правових актів в Україні.

Ключові слова: антикорупційна експертиза, лінгвістична експертиза, корупціогенні фактори.

Аннотация. В тезисах рассмотрены особенности осуществления лингвистической экспертизы при выявлении коррупциогенных факторов в проектах нормативно-правовых актов в Украине.

Ключевые слова: антикоррупционная экспертиза, лингвистическая экспертиза, коррупциогенные факторы.

Summary. The abstracts considered the peculiarities of linguistic examination in identifying corruption-causing factors in draft laws in Ukraine.

Keywords: anti-corruption examination, linguistic examination, corruption-causing factors.

Про необхідність розробки методичного забезпечення юридико-лінгвістичної антикорупційної експертизи нормативно-правових актів усе частіше згадується у наукових публікаціях вітчизняних дослідників, зокрема О. Р. Дашковської, О.В. Маалулі, Ю. В. Орлова, М. М. Сербіна, Н. В. Сметаніної, М. І Хавронюка, О. В. Юнацького та інших, адже саме у мовних конструкціях законопроектів закладені корупціогенні фактори.

Зокрема, М. М. Сербін зазначає, що проведення антикорупційної експертизи має починатись з комплексного юридично-лінгвістичного дослідження тексту нормативно-правового акта, який потребує застосування синтезованих знань у галузі науки про мову і правових наук на основі правової лінгвістики [2, с. 274].

Так само про необхідність поєднання знань у царинах мови та права наголошує М. І. Хавронюк: «експерт повинен бути добре ерудованим і широко знати законодавство, вміти користуватися базами даних і мати аналітичні та лінгвістичні здібності» [1, с. 23].

У науковій літературі на позначення юридично-лінгвістичного аналізу переважно використовують термін «лінгвістична експертиза нормативно-правового акту», що у загальному розумінні означає наукове дослідження тексту правового акта як цілісного твору або його фрагмента з метою встановлення буквального сенсу нормативного правового акта, виявлення в тексті мовних помилок, які обумовлюють можливість неправильного його тлумачення, і суперечностей, здатних ввести суб'єктів правозастосування в оману [3].

Розвиток правничої лінгвістики повсякчас наповнює лінгвістичну експертизу низкою методів з дослідження текстів нормативно-правових актів, а саме методами: когнітивно-семантичного аналізу, дискурсивного аналізу, термінологічного аналізу, герменевтичного аналізу, корпусного аналізу, контент-аналізу та ін.

У Методології проведення антикорупційної експертизи (наказ Міністерства юстиції України №1395/5 від 24.04.2017 р.), Методології проведення антикорупційної експертизи Національним агентством з питань запобігання корупції (наказ Національного агентства з питань запобігання корупції №470/20 від 20.10.2020) та Методології проведення громадської антикорупційної експертизи (громадська організація «Центр політико-правових реформ», 2016) вже використовуються деякі методи лінгвістичної експертизи, як-от когнітивно-семантичний метод аналізу, за допомогою якого визначаються ключові слова для пошуку корупціогенних факторів у текстах проєктів нормативно-правових актів.

Наприклад, у Методології проведення громадської антикорупційної експертизи Центру політико-правових реформ пошук такого корупціогенного фактору, як «визначення компетенції за формулою «має право», рекомендується здійснювати за словами: «має (мають) право», «може (можуть)», «вправі», «уповноважений (уповноважені)», «компетенція», «зобов'язаний (зобов'язані)» тощо; іншого корупціогенного фактору – «широта дискреційних повноважень» – за словами: «протягом», «не пізніше», «за умов»,

«за обставин», «якщо... то», «спільним рішенням», «погодження», «візування», «як виняток», «у виключних (виняткових) випадках», «за наявності поважних причин», «рішення може бути прийнято, якщо це не суперечить суспільним інтересам», тощо [1, с. 16-20]. Зазначимо, що у методологіях Міністерства юстиції України та Національного агентства з питань запобігання корупції наведена менш широка вибірка ключових слів, тому їх не було обрано для прикладу.

Наявна у нашій державі практика залучення методів лінгвістичної експертизи для виявлення корупціогенних факторів у проектах нормативно-правових актів безумовно є поступом у протидії та запобіганні корупції, однак, слід визнати, що вона має дещо фрагментарний характер. Тому сьогодні досі існує потреба у розвитку та удосконаленні лінгвістичного інструментарію, який використовується під час проведення антикорупційної експертизи в Україні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Методологія проведення громадської антикорупційної експертизи. URL: <http://185.65.244.102/ua/news/5226-metodologiya-provedennya-gromadskoyi-antikoruptsiynoyi-ekspertizi>.
2. Сербін М. М., Юнацький О. В. Антикорупційна експертиза нормативно-правових актів: характеристика та проблеми правового регулювання. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 1. С. 272-278.
3. Судилова Н. В. Состояние методологии проведения лингвистической экспертизы нормативных правовых актов в некоторых странах постсоветского пространства. URL : <http://www.ling-expert.ru/conference/langlaw7/sudilovskaya.html>.

Бухтіяров К. Ю.,
курсант 2 курсу факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ЩОДО КОРУПЦІЇ В МЕДИЦИНІ ТА ФАРМАЦІЇ

Анотація. У тезах розглянуто стан корупції у сфері медицині, її причини, запропоновано комплекс заходів запобігання корупційним правопорушенням.

Ключові слова: Корупція, злочинність

Аннотація. В тезисах рассмотрено состояние коррупции в сфере медицины, ее причины, предложен комплекс мероприятий по предотвращению коррупционных правонарушений.

Ключевые слова: Коррупция, преступность

Summary. The thesis considers the state of corruption in the field of medicine, its causes, proposes a set of measures to prevent corruption offenses.

Keywords: Corruption, crime

Зміст корупції як соціального явища зумовлений політичними, економічними, соціальними і психологічними факторами системи негативних поглядів, переконань, настанов і діянь окремих громадян, посадових осіб владних інститутів, державних і недержавних організацій, спрямованих на задоволення особистих корисливих, групових або корпоративних інтересів шляхом підкупу, хабарництва, зловживання владою, надання пільг і переваг усупереч суспільним інтересам посібник.

Загальновідомо, що корупція базується на таких вікових традиціях взаємовідносин у суспільстві, як «послуга за послугу». Тому таке протиправне діяння не спричиняє скарг, оскільки сторони одержують взаємну вигоду, при цьому латентність – його основна особливість, що значно ускладнює боротьбу із цим явищем [1, с. 45].

Необхідно звернути увагу на корупційні діяння щодо лікарських засобів за допомогою яких здійснюється гемодіаліз, які здійснюва-